

SAMRÁÐSGÁTT

Umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið

Mál nr. S-123/2026

Dalabyggð 14.08.2026

Málsnr. 2607007

Efni: Umsögn um drög að þingsályktun um stefnu stjórnvalda um uppbyggingu flutningskerfis raforku.“

Sveitarfélagið Dalabyggð vill vekja athygli á mikilvægi þess að færa raforkuflutningskerfi landsins allt til nútíðar innan tiltölulega þröngs tímaramma, með þrífösun, en án hennar er útilokað að stunda nútíma landbúnað, rekstur ferðaþjónustu og aðra orkufreka starfsemi í dreifðari byggðum. Án þessarar nútímavæðingar er erfitt að rökstyðja að byggðasjónarmiðum sé fullnægt, sbr. 1. grein Raforkulaga.

Einnig má benda á að þrífösun rafmagns á landbúnaðarsvæðum styrkir einnig matvælaöryggi landsins, bæði sé horft til frumframleiðslu og afleiddrar framleiðslu á matvælum.

Komið er að endurnýjun mikils hluta dreifbýlislína í Dalabyggð, þar sem þær eru lang flestar yfir hálftrar aldar gamlar og því nokkuð víst að líftíma tréstaúra er um það bil lokið. Ætla má að það sé staðan víða í dreifðum byggðum landsins og því þarf stefnan að taka mið af nauðsynlegri endurnýjun.

Einnig er vert að benda á rekstrarmöguleika smáframleiðenda rafmagns með vindorku, birtuorku og vatnsorku. Mikilvægt er að uppbygging netsins taki mið af slíkri framleiðslu, sem er orðin bæði raunhæf og ódýr leið til að spara flutning í kerfinu og auka áfallapol. Ekki síður til að hraða orkuskiptum, sem mikil áhersla er á í stefnu ríkisins í orkumálum.

Smáframleiðendur rafmagns geta minnkað verulega áföll og þjónusturof rafmagns á álagstímum eða við bilanir, en einnig svarað hratt aukinni orkunotkun heimila og fyrirtækja í dreifbýli. Mikilvægt er að gjaldtaka flutningsaðila hamli ekki uppbyggingu ör- og smávirkjana, því án arðsemi verður engin uppbygging.

Þetta er atriði sem mikilvægt er að skoða við úttekt á samkeppnisumhverfi flutningsaðila og dreifingaraðila rafmagns. Við óbreytt ástand verða smáframleiðendur aldrei raunverulegur varnagli og öryggisventill í dreifðari byggðum, þar sem oft er rof á straumi, vegna veðurs og annarra áfalla á flutningskerfinu.

Vegna mikilvægi landbúnaðar í Dalabyggð vill sveitarfélagið að lokum benda á að alltaf sé metið við línulagnir hvort verið sé að raska góðu landbúnaðarlandi vegna framkvæmda.

Til viðbótar við þessa umsögn bendir Dalabyggð á Innviðaaætlun sveitarfélagsins, sem má nálgast hér: https://dalir.is/wp-content/uploads/2025/10/Innvidaaetlun_Dalabyggdar_haust_2025.pdf

Umsögn samþykkt á 271. fundi sveitarstjórnar Dalabyggðar, þann 13. ágúst 2026, sjá dagskrárlið 6.